

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész evre . . . . . 10 k. — kr.
Félévre . . . . . 5 " " "
Negyedévre . . . . . 2 " " "
Egy hónapra . . . . . 1 " " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**.
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL**.
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Egy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hirdetéseik alk. szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díjmin
den külön beiktatást 30 kr.

A legújabb erőszak.

Debreczen, szept. 2.

A vasgyűrű, melylyel az állami min-
denhatóság a társadalmat körülövezi
napról-napra szűkebb körre szorítja az
egyéni és társadalmi erők munkásságát.
A kormány kegyetlen következetlenség-
gel keresztülviszi azt a programot, a
mely mindent az állam javára koboz el a
társadalomtól. Ennek az igazán nemzet-
rontó politikának az alapjait báró Bánffy
Dezso akkor rakta le, mikor a minisz-
terelnökségből rendőrmiszteriumot csi-
nált. abban összpontosítván rendőri,
nemzetiségi, szocialista, iparrendészeti,
kulturális ügyeket csupán azért, hogy
rendőri tekintetéből az egész ország
egyellen hatóság ellenőrzése alatt legyen.

Minő megcsufolása ez a miniszter-
elnökség ügykörének s minő szűkebb
körű politikai világosság sugárzik ki
azóta különösen a belügyminiszterium-
ból, a melynek a gondolkodó feje a
Szent György-terén lakozik. míg a végre-
hajtó kezei a régi országházból oszto-
gatják a parancsokat a zászlóroknak
meg a szolgabíráknak.

Ennek az elnyomási politikának a
mölcsét ismerjük fel a diákszövetség
feloszlásában.

Boldogtalan ifjak! mennyire elté-
vesztettétek ebben a sorban a ti egye-
sülési és ebből kifolyó hazafias munkás-
ságotok irányát és célját. Szövetségeitek

mily virágzásának indul, s minő országra
szóló sikerről beszélhetnétek, ha például
asztaltársaságba szövetkeztek volna báró
Bánffy Dezso avagy Wlassics Gyula kul-
tuszára, czimert alkotván magatoknak
Perczel Dezso dicsőséges nevéből. De
mivel a diákszövetség tagjai s a kvóta
tüntetésekkel kifolyólag kegyetlen szigo-
rusággal megbüntetett ifjak között némi
azonosság volt felismerhető: ennek a
szövetségnek pusztulnia kellett. Milyen
kislelkűség és ezzel együtt minő bruta-
litás nyilatkozik meg ebben az intéz-
kedésben.

Egy nagy, hatalmas többségnek,
egy erős kormánynak kényelmetlenné
vált az ifjuság nyílt, őszinte és becsü-
letes céllokból történt hazafias szövete-
sége. Ez a szövetség volt az utolsó év-
tizedek alatt egyetlen produktuma a
magyar ifjuság hazafias lelkesedésének s
s ebben lobbanták fel azok az értelmi
és erkölcsi erők, melyeket a középiskolai
túlterhelés, a főiskolai oktatás lelketlen-
sége, egy szóval a közoktatásügy gyári
kezelése épen hagyott. Bölcs elmével,
ovatos kézzel vezetni kellett volna ezt
a mozgalmat, a mely ha általánosabbá
vált, bizonyára kiveszi az ifjuságot
abból a sivár világnézetből, a mely ter-
mel ugyan inkompatibilis férfiakat, de
nem nevel sem Deákokat, nem Kos-
suthokat. A kormány megijedt attól, hogy
gyümölcse is lehet a hának, a mely im-
már virágokat kezdet hajtani.

Egy kellő bürokráciai formáságok-
kal kiadott miniszteri rendelet véget
vet mindennek. Hanem a kik a minisz-
teri rendeleteket gyártják, nem ismerik
az egyesülés és társulás lélektani törvé-
nyeit, nem tudják, hogy az egyesülési
jog oktalán korlátozása ennek a társa-
dalmi munkásságnak az elfajulását vonja
maga után. A kormánynak bőséges ta-
pasztalata lehetne ezen a téren.

A szocialista izgatás csak az egye-
sülési jog szűklátókörű kezelése miatt
nöhetett nagyra épp így az ifjusági egye-
sületek minden elfogadható ok nélkül
való feloszlása, betiltása, nagyon ve-
sződelmes következményekkel járhat.
Nincs mi nekünk arra szükségünk hogy
az ifjuság titkos egyesületekbe szervez-
kedjék homályos célokkal, ennél sok-
kal egészségesebb akármely nyílt tün-
tüntetés a kvóta, vagy a germanizálás
hivatalos dédelgetése ellen.

Mondottuk és mondjuk, a szabad-
ság brutális elnyomása nem politika. De
ugy látszik, a mi kormányunknak ehhez
rincs érzéke, mert különben nem lenne
olyan intézkedéseket, a melyek arra
mutatnak, hogy a miniszteriumok eredeti
gondolat helyett arra vállalkoznak,
hogy megbukott német egyesületi tör-
vényben rejtőzött reakciót ennek az
ugynevezett szabad országnak a leigá-
zására hurcolják be.

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Külön morál*

— A „Debreczen” eredeti tárczája. —

A kis leány zárdába' nő fel
Imádja a szent képeket.
S ha a világba lép idővel,
Csak szemlesítve lépeget.
Ifjakra ám az orpheumba'
S más helyeken vár sűrű nász.
Szívökben egyre nő a dudva . . .
Hja, férfiak morálja más.

Majd zsenge lányból lesz menyecske
Es agglégenyből ifju férj.
A férfi, bár kissé vénecske,
Hü nem marad, ne félj, ne félj.
Az asszonynak háznal kell ülni
Foglalja el főzés, mosás
Az ur meg otthonat kerüli,
Hja, férfiak morálja más.

S ha szert teszen vigasztalóra
Az elhagyott szép ifju nő.
Gyanút ebreszt a pásztóra,
A férj haragja egyre nő.
Szoknyák után most nem szaladgál,

* Mutató szerzőnek kiadandó kötetéből.

De résen áll s lesz gyilkolás.
A nő szivéből vérpatak száll . . .
Hja, férfiak morálja más.

Sebestyén diák.

A halál ajándéka.

Irtá: **Francescy Caballero.**A „Debreczen” számára spanyol eredetiből fordította:
ifj. **Tóth László.**

Élt Sevillában egy ember, akit Juan Hal-
gadónak¹⁾ hívtak. Azonban neve egy cseppet
sem illett rá, mert olyan szegény volt, hogy
a reggelije és vacsorája három garas ára eh-
ségéből és három garas ára szükségéből állott.

Juan Holgado egy szép napon így szólt
totta meg a feleségét:

— Gyermekünk mélységes gyomruak,
megennek a kenyéret a kemencével együtt, a
melyben sütötték. Szeretnék már egyszer egy
nyulat enni, de ezen ragadozók nélkül, akik
miuden falatot kivesznek a számból.

Felesége, aki gyöngéd természetű volt,
eladott egy kosár tojás', amelyet tyukjai toj-
tak, vett egy nyulat, elkészítette s másnap így
szólt férjéhez:

— Amoda a fazékban évan egy nyul, a
melyet neked készítettem, van mellette kenyér

*) Holgado spanyolul jó módot jelent

is: vidd ki magaddal a rétre s váljék egész-
ségedre.

Juan Holgado nem mondatta magának
kétszer e szavakat vette az edényt s elindult
hazulrol.

Miután már egy fél mérföldet haladt, oly
boldogan dőlt le egy olajfa árnyékába, mint
valami király s nemsokára hozzáfogott az
ebédhez.

Azonban hirtelen, azt sem tudva, hogyan
és honnan, előtte termett egy feketeruhás asz-
szony, aki oly rut volt, mint a hamis eskü s
Juannal szemben leült.

Olyan sárga és száraz volt, mint a si-
mancai pergamen, szemei be voltak esve s
ugy pislogtak, mint az éjjeli méces, amelyből
kifogyott az olaj. Szája nagy volt, mint egy
zacskó, orra pedig nem is volt s még csak
nyoma se látszott.

Juan Holgado épenséggel nem volt
inyére a hivatlan vendég, azonban nem kerül-
het'e el társaságát s mivel nem volt udvari-
atlan ember, megkérdezte a vén asszonyt,
hogy nem vesz-e részt ebédjében?

A vén asszony, aki csak erre várt, azt
felelte, hogy nem akar udvariatlan lenni, elfo-
gadja a meghívást s nyomban hozzá is fogott
az evéshez.

De milyen evés volt ez! Egy, kettő, há-
rom s az egész nyul a vén asszony háta és
melle között volt.

A rajnai szemle.

Debreczen, szept. 2.

Koblencban vasárnap a szemle után adott ebédén Vilmos császár a következő pohárköszöntőt mondotta:

Seregszemle a Rajna mentén! milyen csábító és milyen szép kép ez! Hát még a seregszemle a Rajna partján, szemeim előtt Koblenz ősi történelmi városával, mennyire szívünkhöz szól ez! A Rajna vidék harczedett fiainak látása királyi fenséged vezérlete alatt, (a cambridgei herczeghez fordulva), nagy örömmel, de egyuttal még fájdalommal töltött el; mert ez a hely a hol állunk ez a város, melyben időzünk, nagy idők tanuja s nagy neveket és alakokat idéz emlékünke. De ne feledjük el, hogy számunkra a hadseregben alapvető jelentősége lett azoknak az időknek, amikor Nagy Vilmos császár Koblenzben volt.

Itt érett meg az a mű, a melynek létrehozására ő hivatala volt. Itt adatott neki, hogy csendes visszavonultságban kidolgozza seregszervezetét, amely, bár annyit támadtak és annyiszor felreértették, oly fényesen bevált. Az ő «fegyveres népe» három győzelmes csatában bizonyította be, hogy neki volt igaza.

De hagyjuk a multról való emlékezést s szóljunk a mai napról. Azt a szép hadtestet, amelyet attól a tábornoktól vettem át, akinek neve bátorság, valója lovagiasság és élete a csatateren és békében egyaránt való hűség volt, most neked adtam, (a badeni nagyherczeghez fordulva) a nagy császár unokájának s a fenséges herczegnő fiának, akinem mulasztotta el, hogy ma itt megjelenjék s nagy nemeslelkű anyja szellemében velünk együtt ünnepeljen s velünk együtt éljen az emlékezésnek.

Ez a hadtest abban a kitüntetésben részesült hogy a cambridgei herczeg ő királyi fensége, a bator angol hadseregnek hosszú időn át volt parancsnoka, itt megjeleni méltóztatott, hogy elem vezesse historiai ezredét. Királyi fenségednek szives köszönetemet fejezem ki. A hadtestet is boldogá teszi jelenléte. Mi királyi fenséged személyiségében boldogult nagy császárunk kortársát üdvözljük, akiről én magam jól tudom, hogy mindig a legnagyobb tisztelettel és barátsággal beszélt királyi fenségedről és dicsőítette királyi fenséged katonai működését.

Kedves Frigyesem! (A nagyherczeghez

— Nem lett volna-e jobb, gondolta magában Juan sóhajtván, ha a nyulat feleségemmel és gyermekeimmel és gyermekeimmel én ettem volna meg, mint ez a pokoli vén banya?

— Midőn az öreg már készen volt s még a nyul farkát is lenyelte, így szólt Juanhoz:

— Juan Holgado, a te nyulad nekem igen jól esett.

— Azt vettem észre, felelt rá Juan Holgado.

— S most meg akarom jutalmazni készségedet.

— Ezer évig élj! mondá Juan hidegen.

— Azt meg is teszem, válaszolt rá a vén asszony, mert én magam a halál vagyok.

Juan Holgado megborzadt, mintha agyut sütöttek volna el a füle mellett.

— Ne félj, folytatta a vén asszony, nem vislek el téged, megakarlak jutalmazni sziveségedért s azt tanácslom, hogy légy orvos s én majd gondoskodni fogok róla, hogy gazdagságban és hírnévben senki se versenyezhesen veled.

— Oh, halál asszonya, én tökéletesen megvagyok elégedve s nagyon megköszönöm, ha rólam minél később fogsz megemlékezni. Ami pedig orvosossá lételemet illeti, az nem nekem való dolog.

— Vajjon miért nem?

— Mert én nem végeztem felsőbb iskolákat.

— Az nem tesz semmit.

(fordulva.) A mai szemle a hadtestnek és neked jó lelkiismerettel mondhatják, hogy a Rajna vidék fia, akik itt ma előttünk elváltak, mind teljesítik kötelességüket és oly kiképzettek és oly derekak, akár csak a nagy császár idejében. Tőlünk függ, hogy a nagy császár művét, e hadsereget minden részében fenartsuk, minden kívülről jövő befolyást és beavatkozást ellenmegvédelmezzük és én remélem, hogy mindenik oly hiven őszintén és oly jó sikerrel törekszik e cél elérésére miként te. Ebben a reményben felemelem poharamat s a nyolczadik hadtestre és pasancnokára üritem. A nyolczadik hadtest hurráh! hurráh! hurráh!

Faure diadalutja.

Debreczen, szept. 2.

Párisból jelentik: Faure elnök kedden d. u. érkezett vissza oroszországi utjából Párisba. Az elnök fogadtatása méltó volt ahhoz, a ki az ünneplés tárgya és méltó ahhoz a nagy műhöz, a melynek létesítésén oly sikerrel közremunkált.

Páris nagyiparosai és nagykereskedői közül hatvanan a legelőkelőbbek, a legkiválóbbak, bizottsággá alakultak és egy hetfőn tartott ülésükön elhatározták, hogy aláírásokat gyűjtenek az üdvözölő album lapjai részére, a befolyó pénzt az utcák és terek díszítésére fordítják és hogy a díszalbumot ajánlattal nyújtják a Faurének:

Páris város iparosainak és kereskedőinek bizottsága
Faure Felix urnak
a francia köztársaság elnökének.
Cronstadt, 1897. aug. 26.
Páris, 1897. aug. 31.

Az operatérén hatalmas tribün áll, melyet az ipar és kereskedelem notabilitásai foglalnak el. Ezek a köztársaság elnökét it az aláírók nevében üdvözlöik.

Méline miniszterelnök minden tekintetben jóváhagyta az intézkedéseket.

A lakosság minden házra kitűzte a zászlókat. Különösen a S e n t i e r-utca készült nagy tüntetésre, mely még szebb lesz, mint az melyet a kiállítás megnyitásának napjára tervezett.

Az Elyséeben sokáig tündötek azon, hogy kitűzzék-e a lobogókat.

Gourjal, az állami paloták főfelügyelője a miniszterelnöktől kért tanácsot.

— Illuminálni lobogózni kell, felelt Méline

— Nem tudok sem latinul, sem görögül.

— Az se baj.

— Még írni sem tudok, mivel a kezem reszket s olvasni se vagyok képes, mivel a betű akadályozza a papíron.

— Meg egyet! szólta a Halál, aki már boszankodni kezdett a sok akadékoskodás miatt. Te csakugyan keményfejű vagy Nem erted, hogy semmi hiba sincs? Mondom neked, hogy én előttem semmit se ér az orvosok tudománya. Én nem az ő akaratjok, hanem a magamé szerint jövök vagy megyek s amint kedvem kerekedik, magammal viszem egyikőtöket vagy a másikat s az orvosokra semmit sem adok. Mikor a világ benépesedni kezdett, akkor még nem voltak orvosok s mégis jól és gyorsan ment akkor is minden, de mióta az orvosokat kitalálták, nincsenek többé Mathuzsálemek. Neked orvosnak kell lenned! Ha pedig vonakodnál, akkor elviszlek. Tehát vigyázz és figyelj: Életedben sohse írd a betegnek mást, mint tiszta kutyvizet, értetted?

— Értettem, dadogá Holgado, aki úgy haragudott a halálra, hogy jobban szeretett volna neki egy pofont adni, mint beszédét tovább hallgatni.

— Ha a beteg szobájába bemész s engem a beteg ágya fejénél látsz ülni, bátran megmondhatod, hogy meg fog halni s készülőn az örökkévalóságra. Ha pedig nem látsz ott engem, akkor biztosíthatod a beteget, hogy meggyógyul s írd neki csak vizet.

sietve. Az Elyséeben a köztársaság elnöke nem szoros othonában van. Az állam palotája ez és az államnak ma kötelessége, hogy örvendjen.

E szószerint idézett nyilatkozatra megjegyzi a F i g a r o, hogy ez a legbelsőbb válasz azok számára, kik még ma is kételkednek a írásbeli szerződés létezésében. A szerződést, melyet M u r a v i e v és H a n a o t a u x együttesen készítettek elő, a c z á r és F a u r e i r t á k a l á.

Méline nyilatkozata után azonnal kitűzték az Elyséeen a zászlókat és kedden este a miniszterelnöki palota, a városhaza és a husz kerület előljárósági épületei is fényárban usztak.

Nem feledkeztek meg a szegényekről sem.

A városi tanács s z á z e z e r f r a n k o t szavazott meg, hogy ez Páris szegényei és szűkölködői közt szétosztassék.

B i l l o t t á b o r n o k a h a d s e r e g f ő p a r a n c s n o k á h o z a k ö v e t k e z ő t á v i r a t o t i n t é z t e :

«A francia köztársaság elnökének Oroszországból való visszatérése alkalmából a kormány elrendelte, hogy a középületek, kaszárnyák és katonai intézetek, k e d d e n, a u g u s t u s 3 1 - é n fellobogóztassanak és kivilágíttassanak. Ehhez képest tessék intézkedni és elrendelni, hogy a vasárnapi szolgálatrend érvényes e n a p o n az összes csapatoknál, kivéve azokat, a melyeket valamely kötelesség másúvá hív.»

A tengerészeti miniszter az Algeriában államaszó hajóraj parancsnokához a következő táviratot intézte:

«Kedden augusztus 31-én a köztársaság elnökének visszatérése alkalmából a kikötőkben horgonyzó összes hajók lobogódszat öltenek. A szárazföldön álló tengerészet telepek és útegek kifizik a nemzeti lobogót az admirális épülete pedig este kivilágítandó.»

Az operában i n g y e n e s előadást rendeztek. Szünet került D o n J u a n. Ezt az operát azért választották, hogy az ingyen publikum a remek baletben is gyönyörködhessek. Az opera igazgatói persze forróan óhajtották, hogy Faure is jelenlegyen az előadáson. Az elnök bár egy kicsit fáradt volt, miután az opera nemzeti színház, az elnök elment oda pár perczre, mert óhajtja hogy a népek megköszönje a lelkes fogadtatást.

Derouléde, a patriote liga hajdani vezetője, egy csöppet sincs meglegedve az orosz-francia szövetséggel és inkább óhajtotta volna

E szavak elmondása után a rut hölgy francziásan meghajította s ajánlta magát.

— Jó asszony, kiáltott utána Holgado, én nem szeretnék tőled aszokásos »vizionlításra« szóval valóni el és remélem, te sem taplász vágyat szivedben arra, hogy engem ismét meglátogass, mert nekem nincs mindig nyulam amelylyel megvendégszolgálok.

— Ne félj, Juan Holgado, felelt a vén hölgy, meg hajlékodat összeomlani nem látod, addig nem megyek hozzád.

Juan Holgado hazament s feleségének elbeszélte, hogy mi történt vele.

Az asszony, aki okosabb volt ferjénél, azt gondolta, hogy mindent elhihet, amit a halál mondott neki, mert a világon semmi sem igazabb és megbízhatóbb a halálnál.

Ezzel aztán nyakába vette a falut s mindenfelé hirdette, hogy az ő férje a legjobb orvos a világon ugy, hogy első pillanatra megmondja, vajlon a beteg áletben mirad-e vagy meghal.

Egy délután egész sereg fiatal lány áldogált bizonyos ház előtt, midőn Juan Holgado arra ment.

— Nézzetek csak Juan Holgado, szólta az egyik, ő magát ven létere egyszerre csak orvosnak akarja kiadni előttünk.

— Vagy megbolondult szegény, vagy bennünket akar rászéni.

— A vén bolond azt képzelte, hogy neki csak mondania kell valamit s mi azonnal elhiszszük. Merő húságból teszi ezt, csak azért,

na, hogy Hanotaux e önyös kereskedelmi szerződést kötött Oroszországgal.

Attól félvén, hogy bizonyos kormány az orosz francia szövetséget a maga hasznára fordíthatná. Faure elutazása napján azt akartam neki Dunquerquebe táviratozni:

Először! Abban a pillanatban, hogy a francia államfő Oroszországba készül indulni, bátorkodom önt a szerződésnek alapvető pontjára emlékeztetni, amelyet a patriote liga megalapításakor, 1882 május tizedikén, Martin Henrivél és Gambettával együtt ön is aláírt.

A szerződésnek ez a pontja pedig úgy szól, hogy a patriote liga összes tagjai kötelezzék magukat, hogy a rendelkezésükre álló minden eszközzel a frankfurti békeszerződés revíziójára és Elzász Lotharingiának Franciaországhoz visszacsatolására fognak közrehatni. A táviratot nem küldtem el mert nem továbbították volna.

Az a meeting, melyet párisi szocialista képviselők a kenyér megdrágulása miatt összehívtak, nagyon látogatott volt. A szónokok, szocialista képviselők, községtanácsosok és újságírók, Méline miniszterelnököt vádolták a drágaság miatt, erős szavakkal gyalázták és a nép kiehéztetőjének mondták, Erre sokan azt kiáltották közbe:

— Lámpaoszlopra vele! Vizbe vele! Éljen a kommüne.

Egy szocialista községtanácsos ezt mondta:

— Ha a köztársaság elnöke a szövetség helyett orosz gabonával megrakott hajórajt hozott volna magával, ugy a kkal nagyobb szolgálatot tett volna hazájának.

Az elfogadott határozati javaslat tele van váddal és fenyegetéssel.

Faure elnök Hanotauv kíséretében kilencz óra negyvenöt perczkor Dunquerque-be érkezett. Méline miniszterelnök, Besnard és Billott miniszterek jelelték meg az elnök fogadására. Méline a kabinet nevében szerencsét kívánt az elnöknek utja szerencsés befejezéséhez. A közönség melegen üdvözölte az elnököt, ki meglátogatta a kereskedelmi kamarát és a kórházat azután pedig a városházára ment a tiszteletére rendezett banketthez. Habár esett az eső, mégis óriási néptömeg gyülekezett össze az utcákon, amelyekben az elnök áthaladt és viharos ovációkban részesítette az elnököt.

A város által rendezett banketen Faure elnök a maire tisztségére így felelt:

«Érteni fogják, uraim, hogy gondolataim

visszaszállnak a nagy császári birodalomba, amely a francia köztársaságnak, legfelsőbb hivatalnokai személyében, oly nagyszerű fogadtatást rendezett, amelynek emlékeitől szívünk mindig a hazafias meghatottság érzésétől fognak feldobogni. Joggal emlékezett meg ön arról, hogy a mindenkor hű Franciaország mennyire részt tud venni barátai örömeiben és fájdalmában. Lojalitása, bölcsessége és politikai érettsége folyton sikerült demokraciáinknak újból visszaszerezni országunknak a nemzetek között őt megillető helyet. (Élénk tetszés.) Kitartásával megnyerte és megőrizte demokraciánk a nép rokonszenvét és ugyanazon békés ideál követésével megállapította a két nagy nemzet a belső egyensúlyát, amely a letűnő század egyik legjelentősebb eseménye. (Hosszantartó tetszés.)

Faure elnök ezután Dunquerque további virágzására és a haza nagyságára üritette poharát. Faure toaszóját «Éljen Faure! Éljen Franciaország! Éljen Oroszország!» felkiáltásokkal fogadták. Délután két órakor Faure elnök a közönség élénk ovációi közepette elutazott Párisba.

Párisban az utcákon jökor zajos élet uralkodott. A legtöbb üzlet be volt zárva, sok házon lobogók lengtek. Hazafias egyesületek koszorukat helyezték el a Strassburg szoron. Rendzavarás nem történt. A vidékről érkező táviratok azt mutatják, hogy Faure elnök vissza érkezését Franciaországban mindenütt lelkesen megünnepelték. A köztársaság elnökének számos üdvözlő iratot küldtek.

Az a köszönőfelirat, melyet a párisi kereskedelem és ipar képviselői Faure elnöknek átnyújtottak így szól:

«A béke, a mi legforróbb óhajunk. Az lehetővé teszi, hogy 1900-iki művünket befejezhessük. Ez e dátum önnek, elnök ur, megszerzi azt az örömet, amely önnek méltán megérdemelt jutalma.»

Faure elnök este hat órakor érkezett az északi vasut pályaudvarába és onnan az egész uton az óriási néptömeg örömmenyívánitása mellett az Elysée palotába hajtatott.

A francziák a pétervári találkozás és csökök emlékét maradó tárgyul akarják örökre emlékeztetni. A világhírlás alkalmából a Szajján egy új hidat építenek. Ezt az új alkotást a czár nevére keresztelik a s felavatására meghívják az orosz kormányt és a pétervári előkelőségeket is

s ezenkívül egy orosz jellegű népünnepélyt terveznek.

Tíz perczcel azután, hogy Faure elnök az északi vasut pályaudvaráról az Elysée-palotába menet közben a Madeleine templom előtt elhaladt, a templom jobb oldalán felrobbant egy szeggel töltött cső, mely hasonló volt az annak idején a boulognei erdőben és a Concorde-téren felrobbant hengerekhez. Senki sem sebesült meg, anyagi kár sem történt. Két egyént letartóztattak.

TARKA-ÉLET.

Talány.

»A multság a rózsauju
Hajnalba nyult. — így irt vala
Tudósítónk és a fejembe
Roppant szegyet vert általa.

A »rózsauju hajnal« — amint
Én sejtem, egy bájos leány,
De hát mi akkor a multság?...
Előtte ez ma is talány.

Sebestyén diák.

A pápa dinnyéje.

Délután hat óra felé háromnap ezredgyakorlattal egybekötött marsolás után ért ezredünk a Belényes körül fekvő Rieny nevű kies oláh faluba. Az eltikkadt, fáradt legénység alig állott a lábán a fáradtságtól, midőn végre sikerült az egész ezredet a faluba elszállásolni. A mi századunk igen szerencsés volt, a mennyiben az oláh papa »pópa« kertjében kaptunk szállást.

A kert kapunál rasztolt századunk s kapitányunk tisztjeivel előre ment a házba magát s társait bemutatandó házigazdánknak.

Az öreg pápa szvélyesen s örömmel fogadta a beszállásolás híret s mindjárt intézkedett is elegendő szalma beszerzéséről. — Századunk ezalatt égető szomjtól gyötörve állott gulába rakott fegyverei mellett s vágyódó szemei előtt ott terült el a pápa kertje, fái rogyásig terhelve a legszebb gyümölcsökkel...

A pápa a tisztikarral megjelent az udvaron, hosszú szép ősz hajáva, szakállával, valóságos patriarkhális alak volt. Kijelentette a kapitánynak, hogy a kertet minden gyümölcsével együtt a legénység részére ajánlja, csak

hogy mi don-nak nevezzük őt, pedig a don cím épen ugy illik mint a számorra a bارسون nyereg.

— Ejnye, tréfáljuk meg azt a felfuvalkodott bolondot, mondá egy másik; majd én betegnek teszem magamat s meglátjátok, hogy el fogja hinni.

Es ugy is tettek, a mint mondták. Egy nagy kosár kaktuszfüget, a melyből ettek, az ajtó előtt hagyták s az a leány, a ki a tréfát kieszelte, egy pillanat alatt feküdt s nyögött, fohászzkodott, hogy szinte az eget verte sópánkodása.

A többiek tartóztatták magukat, hogy ne nevéssenek s gyorsan Juan Holgadohoz futottak, hogy tőle segítséget kérjenek. Ő azonban elment a leányokkal s a ház előtt megpillantotta a sok kaktuszfüget. A szobában eöször is a halál ott tánt szemébe, a ki komolyan ült a leány ágyának a fejénél.

— A beteg igen gyenge, meg fog halni, mondta Holgado.

— S mi baja? kérdezték a leányok, a kik alig bírták tartóztatni magukat a nevetéstől.

— Nagyon sok kaptuszfüget evett, mondá Holgado s nem bírja megemészteni a gyomra.

Két óra múlva a leány már Isten előtt volt.

Könnyű elképzelni, hogy ezen eset milyen hírnevet szerzett Holgado-nak. Kevés idő múlva nem volt a környéken beteg, nem volt

orvosi tanácskozás, melyre Holgado-t meg ne hítták volna. Az új orvosnak ekként annyi pénze volt, hogy azt sem tudta, mire fordítsa.

Vett fainak mindent, a mit csak kívántak, ő maga pedig vagyonszágra és kényelemre törekedett. Így aztán oly kövér lett s oly jó husban volt, hogy öröm volt ránézni.

Arca oly kerek és telt volt, mint az Isten drága napja, lábai igazi oszlopok lettek s hasa olyan volt, mint valami ócska palota boltozata.

E közben Holgado kiváló gondot fordított háza épen tartására. Ha gyermekei a falon valami karczolatot ejtettek, büntetésül ő meg bőruket karczolta meg meg hasonlóképen. Allandóan tartott egy építész, a kinek kötelessége volt palotáját épségben tartani, mivel nem felejtette el a halál szavait, hogy t. i. ez eddig nem látogatja meg őt, míg háza roskadozni nem kezd.

Azonban az évek, melyek minél inkább hanyatlak az emberi kor, annál gyorsabban haladnak, semmi jót nem hoztak. Juan Holgado komor arcot csinált feléjük, ezek tehát boszúra gerjedtek s egyik a haját, másik szájának a ragószerszámaival vitte el, a harmadik hátgírczét görbitette meg, a negyedik pedig megsántította.

Egy nappn olyan beteg lett, hogy ágyba kellett feküdnie s a halál bőreger által kö-

szöntötte őt, a mit Juan Holgado épen nem vett tréfára.

Más alkalommal pedig köhögés vett rajta erőt s a halál bagoly által üzentette, hogy meg fogja őt látogatni. Juan Holgado elkergette a baglyot. Másnap ájulásba esett s a halál egy eb vonitása által tudatta vele, hogy már utban van. Juan Holgado mérgében odavágta mankóját a kutyához. De mit használt ez?

Folyton gyengébb lett s végre a halál maga kopogtatott az ajtón.

Juan Holgado azonnal becsukta az ajtót, de a halál besurrant a kulcslyukon s a szobában termett.

— Oh halál, mondá Juan Holgado savanyu ábrázattal, nem azt mondtad-e hogy addig nem jössz hozzám, míg hazam roskadozni nem kezd? Ezért én épen nem vártalak téged.

— Ej, mit okoskodol, — mondá a halál, — nem vesztetted-e el erődöt, nem hullottak-e ki fogad és hajad? T e s t e d a t e h á z a d!

— Azt nem tudtam, mondá a beteg s azért lesújt megérkezésed.

— Annál rosszabb rád nézve Juan Holgado, felelt a halál, mert a ki mindig készen van, az nem ijed meg, mikor jövök. De ti élők, igazi vakok vagytok, ha nem látjátok, hogy azért születettek, hogy szenvedjétek s azért haltok meg, hogy pihenjétek.

azt köti ki, hogy a kert külső részén lévő kukoriczást ne bántsa senki.

A század a pápa kijelentését megéljenezte és ígéretet tett a kukoricza kimelésére. A barátságos lelkész azután meghívta a tisztikart szerény asztalához vacsorára, mit a fáradt tiszték örömmel vettek.

Ezalatt a század a kertbe táborút utott s ezután a legénység nem vacsora után látott, de neki estek a szép gyümölcsössel teli fáknak és ettek amíg csak jól nem laktak.

De fáradtak voltak és lassan-lassan elcsendesedik az előbb oly zajos kompanyia s a lármás fiúk csoportja alszik törődötten. . . Az ór léptei hallatszanak egyhanguan a sátorok előtt. Bent az őrmesteri sátorban ültünk ketten az őrmesterrel, rendezve a szükséges iratokat. Egyszer halk nevetés hallatszik a hátunk mögött s midőn oda tekintünk látjuk kaplár Borsikót a század legterefasabb katonáját a sátor ponyva hátulján bebujni még meglepetésünkből ki sem ocsudunk, midőn már repültek a szavak az ajkairól, no fiúk esztek-e dinnyét? Kel-e szép fekete magu piros belü görög dinnye?

Ugy az őrmester, mint én lelkesülten kiáltottunk fel a kecsesgőz leírásra, hát hogyan ennénk?! hol van? Jöjjetek tehát utánam azon az uton, amelyiken én jöttem, halkán mert az őrnök nem szabad mit se tudni.

Mi a dinnye utáni vágytól ösztönözve követtük Pista kaplárt, ki a sátorok mögött lopódva ment egész a kukoriczásig. Mi meg-hökkenve kérdeztük mért vezet minket a tiltott helyre, ő azonban megnyugtatóan, hogy ezen kert csak utunkba esik a dinnyéért ment, de ott semmi kárt nem teszünk.

A kukoriczás közepén a bajonnetjével egy jó nagy sütőtököt választott el szarától és azt maga előtt göríteni kezdte. Mi az egészről mit sem ertve követtük őt. A kukoriczás tulsó oldalán a paplak tövében ott állott a gémes kut, oda vezetett Pista bennünket.

A kúthoz érve lehajolt a kut kávjához és onnan egy kötelet kezdett húzni.

Midőn végre felhuzta, láttuk a szép és jó nagy görögdiannyét a vederben s mohó vágyunk alig tudtuk türtőztetni, hogy ott nyomban meg ne együk, de Pista nem hagyta. Ő nem csak enni, de mulatni is akart s ezért a vederből kiemelt dinnye helyett a sütő tököt erősítette oda s szép csendesesen eresztette vissza régi helyére. . .

A dinnyé el bevonultunk a kukoriczásba s ott hozzá láttunk annak az elköltéséhez, sikerült is azt háromnegyed részben elkölteni. Egy negyed részt közös elhatározással hagy-tunk F a r a g ó kadét komanoknak, hogy ő is részesüljön valami jóból.

Ezalatt a pópánál folyt a tisztikar megvendégelése s minden egyes fogánál dicsérel-ges és halásan emlékeztek meg a vendégsze-rető házigazdáról és ő ilyenkor csak azt mondta, hogy mindez semmi, de majd a befejezés . . . és ilyenkor titokzatosan mosolygott. A jó hangulatban levő tisztikarnak nagy nehezen sikerült is kicsalni a dinnye titkát és azóta csak ez érdekelte őket.

De hát hogy is ne? egy messze-messze kis faluba egy szép jégbe hűtött görög dinnye hisz ez vágyaik netovábbja. . .

Az utolsó fogáshoz értek. Az öreg pápa a szolgáló leányt magához véve tipeg le a kúthoz, az est fényénél — a görög dinnyéért. Szép, gyönyörű, holdvilágos nyári este volt, a hold ezüstös fénye ép a kútra vetette sugarát beüzüstözve azt. — Mi a kukoriczásban hason fekve néztük s vártuk a történendőket. . . Megjelent a hold fényében az öreg pápa és sajátkezűleg kezdte kötélen fölfelé vonni a vedret s szinte mosolygott, elképzelve a tiszték nagy örömet. Végre fel ér a veder s az öreg elképedve vissza ejti a sütőtököt a kutba. Mi pedig ott lenn a kukoriczás széléen a földet harapdáltuk, hogy elfojtsuk a vidámság kitörését, a nagy nevetést, amit nekünk e jelenet és arc látása okozott. . .

Az öreg csak nézett le a kutba zuhanó veder után s hirtelen azon gondolattól megkapatva, hogy talán rosszul látott s kezdte újra felhuzni a vedert, a szolgáló segített ezen ténykedésben s ismét holdfényre jött — a tök.

Mi e komikus jelenet hatása alatt a földön fetrengtünk és harapdáltuk szánkat, hogy el ne áruljuk magunkat.

Az elképedt pápa busan csoszogott nagy várakozások közt levő vendégeihez, kiknek lelkes eljenezve mélabusan mondá el a tökké változtatott dinnye történetét. A kapitány és a tisztikar tisztába volt rögtön, hogy e csinyt csak a bakák követhették el és egy pár perc múlva jókat nevettek a pápa elmesélte jeleneten.

Anti bácsi.

A megtévesztett öngyilkos.

— Saját tudó sitónktól. —

Debreczen, szept. 1

Csak tegnap kaptunk hírt egy szobozló intelligens fiatal embernek Budapesten történt öngyilkosságáról s ma már újabb szerencsétlen eset krónikásává kényszerít a sors. Tegnap este 6 óra körül a nagyerdő nyugoti részén a cserjében a honvéd barak mellett a gombaszedő asszonyok vértócsában fekve h o l t a n találtak egy embert, mellette egy vadonat új 11 milliméteres revolver, melyből egy golyó ki volt löve s bal füle tövében picziny lösebb lát-szott. A megremült asszonyok segélyért futot-tak s legközelebb az erdőmesteri hivatalban találtak embert, a kinek a látottakat elmon-dották.

Az erdőmesteri hivatal telefonon értesítette a rendőrséget az öngyilkosságról, s T ó t h Sándor inspekcziós r. fogalmazó, M e d v e c z k y Imre gyakornok és dr. B a l k á n y i Ede ker orvos kimentek a jelzett helyre, ahol megtalálták az öngyilkos holttestét, melyen fekete ruha volt, korára nézve 35—40 év körül lehetett s az öngyilkossága meg a késő délelőtti órákban történt-hetett. A vörösös bajszu és béna lábú öngyilkost miután az orvos csak a beállott halált konstatahalta a közközház halottas kamarájába szállították.

Személyazonosságát a kórházban alkal-mazott szolga és egy rendőr vallomása szerint állapították meg M e d g y a s z a y Lajos hentes személyében.

A rendőri jelentés is ezen a néven tesz az öngyilkosról említést, holott az öngyilkos nem Medgyaszay Lajos hentes, de B a r t ó k Lajos kataszteri díjnok.

Igaz, hogy e két ember meglepően hasonlított egymáshoz, még abban is, hogy mindkettő sántított.

Zsebeiben egy csomó reskontót, 3 ezüst frtot, 1 ezüst koronát, 1 régi 25 krost, 1 db régi 6 krost, 3 db törölő gummit, 1 fehér zseb-kendőt s végül 19 db revolver töltényt találtak.

A szerencsétlen véget ért embernek családja nem volt csak szegény edes öreg any-ját hagyta hátra kitéve azt a legnagyobb nyomornak.

Tegnap d. e. 8—9 óra tájban egész jó-kedvűen beszélgetett ismerőseivel.

Tegnapelőtt éjjel egész tegnap reggelig mulatott s valószínű, hogy tettét ilyen álla-potban követte el.

Szegény öreg anyja már második napja nem látta s haza nem tért fiát indult keresni s meglelte azt a kórház boncz asztalán mere-ven, átöltö koponyával . . . fiát, egyetlen kedves gyermekét — aggkora támaszát.

Ujdonságok.

* **Segítség az iskola szükség-ségén.** Életrelvő terv merült fel a mai napon, mely hivatva van arra; hogy a vajudó iskoláknak meg nem léte folytán beállott sürgős iskolaszükségén segítsen s a mely lehetővé teszi, hogy tehetősebb szülők sokkal alaposabb tanításban részesíthessék gyermekeiket, mint azt a tul-zusfolt középiskolai osztályokban lehet-séges. Ugyanis arról van szó, hogy ne-hány fiatal tanár összeállott s arra a nagy feladatra vállalkozott, hogy a gimnázium

I. és V. osztályaiból kiszorult helybeli és vidéki ifjaknak magán tanfolyamot nyitva lehetővé teszik az illető osztá-lyoknak elvégzését körülbelül fele költ-séggel, mint azt idegen városok nyil-vános iskoláiban tehetnék. A tanfolyam növendékeit a tanárok rendes tanóráik-hoz viszonyítva beosztott rendes tan-rendben meghatározott heti órákban az állami tanterv szerint tanítanak s az iskolai év végén, — mivel a közoktatási miniszter egy rendelete helybeli ifjaknak magántanulókat felvételét tiltja, a nagy-károlyi községi kath. főgimnáziumban tételnének velük vizsgát. A dolog ma még csak terv, de hogy már akár hol-nap komoly valósággá váljék, csak az érdekelt szülőktől függ, mert ha a két osztályba legalább 20 növendék jelent-kezik összesen, — a tanfolyam már a legközelebbi napokban, a nyilvános is-kolákkal egyidejűleg megnyílik. Az ér-deklődőknek lapunk szerkesztősége tel-jes készséggel szolgál a szükséges felvi-lágosításokkal.

* **Lapunk főmunkatársa ifj. Möricz Pál** jelenleg a tatai hadgyakorlatokon van mint bevonult tartalékos 3-ik honv. gyalogezredbeli hadnagy. Ez volt az oka, hogy néhány nap óta szünetel a prágai ghetből cz. elbeszélés sorozatunk, folytatása épen ezért késik. — M ö r i c z u r gyakorlattételének befejezése után természetesen újra el fogja helyét foglalni és folytatni fogja a regény fordítását. — Ez többek tudakozódása folytán szükségesnek tartottuk főmunkatársunk kifejezett kívánsá-gára megfelelőleg közléstenni.

* **Hőtvös tanfelügyelő távozása.** — A vallás és közoktatási miniszter az aispánhoz ma érkezett leiratban tudatja, hogy Hajdu-vármegye eddigi tanfelügyelőjét E ö t v ö s K. L a j o s t Jasz—Nagy—Kun—Szolnok megye tanfelügyelőjévé nevezte ki Helyét Csánky Viktor eddigi Jász Kun Szolnok megye tanfel-ügyelője foglalja el.

* **Egy ösmeretlen öngyilkos.** Ma haj-nali 1/2 órákkor telefonon jelentette az ins-pekcziós rendőrtisztnek V a r g a István ren-dőrőrs, hogy a helyi vasut irodája melletti kertben egy 20 év körüli fiatal ember halán-tékon lőtte magát. A rendőrség részéről N a g y Imre p biztos és Dr V a r g a Emil orvos siettek a helyszínére, de már nem se-gíthettek, az ifju jól talált. Agyát furta át a golyó. Zsebeiben egy pénztárczát 37 krral, egy nik-kel óra lánczot és egy aláírás nélküli levelet találtak s mellette feküdt sétatálczája is. A levélben elmondja, hogy 20 évet élt, 13 évet boldogságban, az utolsó hetet boldogtalanul. — Az öngyilkos tetemét bevitték a közközházba, de nevét még ez ideig nem sikerült kiderí-teni.

B. Ruzsinszky Ilona a kolozsvári színház primadonnája. Debreczen közönsé-gének kedvenczét B. Ruzsinszky Ilonát, — a vidék egyik legkitünőbb énekesnőjét, ki há-rom éven át volt a debreczeni közönség ked-vencze, okt. hó 1-től szerződöttette Megyeri igazgató. — A művész nő már okt. hó első napjaiban fellép a kolozsvári nemzeti szin-házban, Midőn ezen újabb sikerén örvende-zünk a művész nőnek, fáljaljuk egyuttal azt a veszteséget, mely távozásával színiévadunkat éri A művész nő igen előnyös feltétele mel-lett a kolozsvári színházhoz szerződöttette s a szerződést a mai postával vette kézhez.

* **A nőegylet gyűlése.** A debreczeni jótékony nőegyesület 1897. szept hó 3 n. du 5 órákor az arvaház üléstermében választmá-nyi ülést tart melynek tárgyai: 1. Segélye-zések, 2. Közgyűlés idejének megállapítása 3. Folyó ügyek.

mindenféle ályanyagot: maltert, gipszet, bádogot, cserepet, fát stb. alkalmaznak, a faragott követ pedig, mely egyedül képes az architekturába életet lehelni, csak kivételesen használják, holott épen hazánkban a szebbnél szebb természetes kőanyaggal bőven rendelkezünk. Ideje volna, hogy a kőbányászat és a kőfarazó ipar érdekében is történnék már valami. Első sorban az építkezésközöség volna arra hivatva, hogy a céltalan tornvok és kupolák helyett inkább a homlokzati anyag előkelőségére és valódiságára fektetné a súlyt.

De talán elég lesz már erről az egy utról térjünk át a másikra, a debreczeni kereskedelmi akadémia délvédeli útjára, amelyet a nevezett jeles tanintézetünk tanulói a múlt tanév husvét szünete alatt tettek Boszniába és Hercegovinába. Azt dr. Szántó Samuel, az akadémia tanára írta meg érdekesen és vonzóan s emellett mégis a kereskedelmi szempontokat emelve ki leglőként. Ket bétig tartott az útja ennek a modern szuplikáció-nak mint azt Radácsi György sarospataki theol. akad. igazgató oly pompásan elnevezte s bejárták, kezdve Budapesten, folytatva Szekesfehérváron, Balatonfüreden a Dunántul, egész Fiuméig, a hol három napig voltak s honnan Zárába, Spalato, Salonába, Almásába s végre Mostarba értek s ezzel eljutottak céljuk kezdetéhez, Mostar után Konjeczán át Sarajevóba mentek s onnan Szegeden át érkeztek haza. Mivel az utleírás már egyik helyi lapunkban annak idején megjelent, azt bővebben feleslegesnek tartjuk ismertetni, elég ha hozzá méltó folytatására biztatjuk derék tanintézetünket, ennek a kirándulási rendszernek.

A többi értekezésekről majd holnap.

Fejő.

Színház.

Színház a templomban. Párisban jelenleg nagy divatja van a vallásnak. — A mysticismus egyre hódít és immár sokra megy azoknak az orfeum-zerü helyiségeknek a száma, hol egy-egy pikáns vagy már nem is pikáns kuplé után Missillon vagy Bossuet egyik-másik predikációját olvassák fel a közönségnek. Ha azonban a templom dolgai így bevonultak a színházba, a színház viszont beköltözött a templomba, hol otthon volt a mysteriumok idejében, de a honnan évszázadok előtt kiűzték. A párisi Notre-Dame-des-Champs plébánosa most feljuttja a régi szokásokat. A minap előadta a passziót a templomban, reng-teng nézőközönség jelenlétében. A szent előadásnak teljesen századvegi jellegű ad, hogy villamos világítás mellett megy végbe és a felvonás közökben buffet áll a közönség rendelkezésére. — Az előadásokat különben a kerület szegényei javára rendezik.

Az ideges színész. Aligha bántak még oly figyelmesen valamely művészszel, mint Mansfeld Rikhárdal, az ohioi Clevelandban, a melynek operabázisában a múlt heten vendégszerepelt. A művész nagyon ideges és ki nem állhatja a lármát. Hogy ezeken idegeit megkímélik, az opera műszaki személyzete, melynek felvonás közökben a színpadon dolga volt, nemezpuccsot viselt: — az elektromos esengőket váltókat tompítottak, valamint vattával vontak be öltöző szobáját is, hogy a zaj ne juthasson be. Az előadás végeztével az egész személyzet megkönnyebbülten sóhajtott fel, hogy immár elmúlt az est, a nélkül, hogy Mansfeld megvert volna valakit, a mit vendégszereplései alkalmával szintén sohasem mulasztott el.

Duse és a francia színészek. Duse aszony, kit sokan a világ legnagyobb színésznőjének tartanak, a minap Párisban aratta dudáját a színészet hazájában. Megmérkőzött a világhírű francia színészekkel saját otthonukban Sarah Bernhardtal, Bietbet aszszonnyal, a Bejaneval. Mondjart első napon kijelentették a francia lapok, hogy sok tekintetben nem tud mérkőzni az említett színésznővel, de játékanak természetessége páratlanul áll a világban. És a Duse sikerei Párisban való tartózkodása alatt nőttön-nőttek. A minap bucsu-előadása volt a Port-

St.-Martin óriási nézőterében, a párisi előkelőség, irodalmi, politikai és színművészet korifeusai is csaknem kivétel nélkül mind ott voltak a Duse ünneplésén. A parasztszűletett játszott legelőbb, aztán a »Kaméliáshölgy« utolsó felvonását, végül a »Femme de Claude« második felvonását fokozódó lelkesedés közepette. Jules Huret, a »Figaro« ismert ügyességi reportere meginterviewolta a nevezetesebb francia színészeket Duse felől. Coquelin, Taillade és Marie Laurent benső elismerés hangján lelkesedtek nagy olasz kartársuk iránt, Coquelin élénk kívánságát fejezte ki Duse-val egyszer francziául együtt játszhatni.

— Mily könnyű volna magának! — Kísértse meg egyszer, meglássa, mily sikere lesz — buzdítja Coquelin a művésznőt.

— Au revoir! — Au revoir! — kiáltja ezer torok. Végül Jules Huretnek sikerül magával a művésznővel beszélni.

— Mikor hagyja el Franciaországot — kérdi párbeszédjük végén.

— Soha, de sohasem — felelt a művésznő — Franciaországot nem hagyom el többé.

Igen érdekesen nyilatkozik erről a páratlan előadásról Francisque Sarcy is a »Temps«-ban, a kit Jules Lemaitre-el a francia kritika nagy mesterének lehetne nevezni. Összes idegeivel játszotta Gautier Margitot. »Nem tudott többé uralkodni önmagán. Mikor fájdalmas tekintetét vetette piczi sovány kezére, minden szív megrezdült szánalomtól és gyengédségtől. A zenekari székeken, a páholyokban, a karzatokon egyaránt csak sirtak.«

Sarcy is kívánja a Duset francia nyelven hallani. Szívesen megbocsátanának neki egynehány kiejtési hibát — írja — kivált, ha nem versben irt tragédiát választana.

A büszke spanyol. Minden második spanyol büszke; mert átlag minden második spanyol nemes. Es pedig milyen nemes! Én istenem, ott talán nem is a régiség, hanem a hosszúság szerint, róffel mérik a nemességet, annyi az előnevök. Persze ki is írják a derék spanyolok a sok címüket a névjegyükre, amely ennél fogva sokkal nagyobb, mint erre mifelénk szokott lenni. Kiírták, ha bármi sorsba jutnak is és bármi a foglalkozásuk.

A színész foglalkozás azonban ugylátszik nem tartozik arrafelé a legtiszteltebb métié-k közé. Ezt mutatja legalább a spanyol kormány egy rendelete, amelyben megtiltja a nemesi származású színészeknek, hogy a színpadokon kinyomassák az előneveiket. Lehet, hogy csak helykimelésből lehet azonban, hogy féltékenységből a nemesi név fénye és disze iránt. A dolog ugyan tagadhatatlanul törvénybe ütközik, mert elvégre mindenkinek jogában áll a nevet használni, mégis az első áldozat: Don Fernando Diaz de Mendoza, első osztályú főnemes, Laiaing és más helyek grófja, a Torrei hercegnő sógora.

Goldstein Számi az életmentő.

A fővárosban nyaraló színészvilág kacagva emleget egy mulatságos történetet, amelynek szereplői egy rendezett anyagi és szívbéli viszonyairól híres szerelmes színész, akit bizalmas barátai röviden a császárnak szólítottak és egy komikus, aki Goldstein Számi alakját tette híressé és népszerűvé. A szerelmes színész nemrég bizalmas baráti körben keservesen panaszkodott a fehérepekről.

— Megölnék, tönkre tesznek, most is egy varroleany üldöz a boszujával. Azt akarja, hogy vegyem el és legyek atyja gyermekének.

Két nappal e panasz elhangzása után a Don Juant reggelt almból verte fűs legpompásabb Goldstein Számi.

Barátom, pénzre van szükségem. Zsírálj nekem egy ötszáz forintos váltót. Megmentet az életemet.

A rendezett anyagi és szívbéli viszonyok közt elő művész zavartan mentegőfőzött:

— Ezer örömmel, hanem most . . . stb. (Tessék végiggondolni az ismert kifogások listáját)

A komikus már menni készült, amikor kívülről csengetés halatszott.

— Kérlek, nyisd ki az ajtót, én így nem mehetek ki szolt a Don Juan hálóköntösére mutatva.

A komikus ajtót nyitott s átvett a levélhordótól egy levelet, amelynek finom volt a hajtása és atkozottul rozsz az írása. A mikor a boríték címére pillantott, pokoli gondolata támadt. A levélhordó távozása után lassan, aszony félével beszélne, vékony női hangon szólelt meg:

— Én X színészt keresem.

— Mi teszszik nagysád? felelt a Goldstein Számi királya a maga természetes hangján.

— Leakarok számolni a lelkelem csabítóval! Látja ezt az ártatlan kis ferget. (A komikus itt gyenge gyermekesírást halatott.) Ez megfogom boszulni. Hét személyre való vitriol van nálam. . .

Kulcsfordulás hallatszott. A »császár« rémülten sarta magára hálószozája ajtaját. Goldstein Számi pedig folytatta magával a párbeszédet:

— Ezt ön nem teszi nagysád, mert ez borzasztó lenne. Önt fölalkasztanak!

— Bánom is én, csak ó pusztuljon, felelt elszántan a női hang erős gyerekesírástól kísérve, a szobából pedig olys lármá hallatszott, mintha valaki a szekrénybe bujt volna.

— Én pedig megmentem a barátomat!

— Önt is leöntöm!

— De azt isten ugysse nem teszi! kiáltotta a komikus.

Az előszobából most dulakodás, kétségbeesett sikoltás és nyoszörgó gyermekhangok zavaros lármája hallatszott, azután nagy robajjal bezúzódot az előszoba ajtaja. Perczekig tartó csend után a komikus kopogott barátja ajtaján. A szekrényajtó kinyit és egy remegő hang szól ki:

— Te vagy?

— Igen!

— Egyedül?

— Ugy van.

Az ajtó feltárult és Sardou drámák dialalokhoz szokott hőse hálasan borult a komikus nyaká: a.

— Számi! Életem megmentője, hol a váltó? had írnom alá.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

szept. 1

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Búza	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	—,00	—,00	80
»	77	—,00	—,00	81
»	78	—,00	—,00	82
Tiszavidéki ó	79	—,00	—,00	13.15—12.20
»	76	11.90	12. —	80
»	77	12.05	12.10	81
Pestvidéki ó	78	12.15	12.20	82
»	79	12.25	12.30	—
»	79	11.85	11.30	80
Fehérmezei ó	76	12. —	12.05	81
»	78	12.10	12.15	82
»	79	12.20	12.25	—
Bácskai ó	76	11.90	12. —	80
»	77	12.05	12.10	81
»	78	12.15	12.20	82
Észak magy	79	—	—	80
»	78	—	—	81
»	79	—	—	—
		Min. hekt.-ben	Ar kilógram	
Rozs elsőrendű	uj	70—72	9.00	9.10
» másodrendű	uj	—	8.90	8.95
Arpa taksarmányak	»	60—62	6.50	7.00
» égetni való	»	62—64	7.20	8.00
» serfőzdei	»	64—66	8. —	10.00
Zab	»	—	6.30	6.50
Tengeri bánsági	uj	39—41	4.95	5.50
» más nemű	»	—	4.35	5.35
Repeze bánsági	»	—	12.20	13.00

Sertésvásár.

szept. 1

Kőbányai sertéspiacz. Szerbini: Nehéz dáronkint 320 kilogrammon feüli sulyban) 00—55 krajczárig, közép (páronkint 250—260 kilogramm sulyban) 53—54 krajczárig

könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban) 52-53 krajczárig.
Szertelési szám: 1897. évi aug. 30-ik napján volt készlet 30 527 darab, 1897 aug. hónap 31-ik felhajtott 831 drb, 1897 aug. hónap 31-ik napján elszállított 262 drb 1897 szept. hónap 1-ik napjára marad készletben 30 527 drb. A hízott sertés üzlet-rányzata élénk.

Az orosz buza utja.

— A Magyar Levante hajózás. —

Budapest, aug. 31.

A szombati és vasárnapi lapok egy újabb magyar tegerhajózási társaság megalakulásáról adnak hírt, amely társaságnak hivatása volna egyelőre az Aldunára irányuló magyar forgalmat a Fekete tengeren és a Dardanállakon át a nyugati külfölddei közvetíteni, esetleg pedig később a levantei kikötők és Fiume között rendszeres összeköttetést létesíteni.

Az egész kombináció nem egyéb, mint a magyar államnak a magyar gazdaközönségnek készülő új megkötésére, amelytől előre övünk a kormányt s amely ellen a gazdaközönség érdekeiben már most tiltakozunk. Legelőször ellenvetésünk a dolog ellen az, hogy az új társulat az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaság aegise alatt alakult meg, a mely társaságnak, a mi t május hóban közölt nagy feltűnést keltett leleplezésekből ismeretes, egyetlen létezője a magyar állam kizszipolyozása. Az új társaság igazgatóságában egynek kivételével csupa olyan ember van, a ki az Adria nak Srohmannja. Benne vannak az Adria házi bankárai, több képviselő, továbbá Simon Jakab, a ki az Adriának is igazgatósági tagja. Így George Tweedy, aki a Hoffmann S és V. czégnak, az Adria vezérigynökségének konstantinápolyi czégtársa.

Az igazgatóság többsége Adriától egyáltalán nem független. Az egyetlen nem klikkbeli dr. Brüll angol konzul. Nyilvánvaló tehát, hogy itt is az Adria érdekszövetkezetével állunk szemben, attól pedig semmi üdvös a magyar kereskedelem javára nem várható, a jelen esetben pedig annál kevésbé, mivel az új vonalnak a dolgok természetes rendje szerint az osztrák Lloyddal kellene versenyeznie, holott tudott és bebizonyított dolog, hogy az »Adria« és a »Lloyd« a lehető legedesebb kartelltestvérek, egyik a másiknak szemét ki nem vájja. A vállalat megteremtésének első következménye tehát az lesz, hogy az új társaság meg a Lloyd kartell csinálnak, ki-marják az egészséges versenyt a mondott viszonylatokból s talán annál drágábban megarcokolják a magyar kereskedőket, épp úgy mint ma történik az Adriai tengeren az Adria és az általa beugratott Navigazione Generale Italiana közös viszonylataiban. Bármilyen a külszín ezek a voltaképpeni célzatok, melyekre az új társaság alakult s ilyen kizsákmányoló-láshoz akar még magyar királyi állami szubvencziót is. Amint hallatszik, ezt Daniel Ernő kereskedelmi miniszter egyelőre nem adta meg, de erős a gyanuok, hogy a megtagadás nem volt eléz határozott, mert amennyire mi a helyzetet ismerjük, a fentnevezett urak, illetve az immár kompatibilis Adria-beliek a grüdo-lásba bele sem mertek volna menni, ha a miniszteriumban kellő határozottsággal mondtak volna nekik nem-et. Mi ismételtén s a leghatározottabban övjük a kormányt ettől az új alapítástól, melynek ugyanis csak a nevében van valami magyar, lényegében nincs és nem lehet, mert hajói román, orosz, török, görög, aztan francia, angol kikötőket vannak hivatva érinteni s ily nemzetközi kereskedelmi érdekeket szolgálni; a magyar abban csak az a fogas, melyre a szubvencziót szeretnék akasztani.

Mert az, hogy egy új társaság, mely a magyar Aldunát nem is érinti, anyagi támogatást kapjon a magyar államtól, ez újabb mértékű let volna a magyar adófizető zsebe ellen, melyet minden erőnkkel meg kell akadályoznunk.

Végezetül pedig foglalkozunk ennek a vállalatnak a legsúlyosabb dolgával ami az,

hogy új társaságnak egyik legelső dolga lesz az orosz gabonát gyors és rendszeres járatokkal a nya unkra hozni úgy hogy a magyar buza n a k, a mikor különben lehetne, se legyen ára.

Ilyesmihez pedig a magyar államnak nem szabad segédkezet nyújtani; ezt majd elvégezik ami nagy kereskedőink magukban is. — Különbösen is a szubvenczió úgy sem teszi olcsóbbá a viteldijakat, amint ezt az Adriánál látjuk, amely minden szerződés ellenére sokkal magasabb viteldijakat szed Fiumében, mint a szubvenczió nélkül szűkölködő észak-adriai kikötőkben divnak. A szubvenczió csak a hajósvállalatot hízalja, ha Oroszországnak érdekeiben van buzáját hozzánk hozni, adjon ő szubvencziót a sojdisant magyar hajózási vállalatnak, melynek egyik mozgató l-ike ugyanis az odesszai Tweedy.

(H—k.)

CSARNOK.

A jövő reménye.

(Életkép a szabadságharcz idejéből.)

Irta: **Somodi József.** 7.

— Bizony komám, erre csak azt mondhatjuk: »tempo passati«! Boldog idők . . . elmúlt idők. — De engedje, hadd folytassam azon fontos okot, a miért Mariskával együtt ide jöttem.

— Nagy részvétel hallgattam.

— Azt hiszem, hogy e félre eső kis várost ellenséges nép — ha ugyan jó-latom nem csal s Magyarországra is betér — talán csak fél nem fogja keresni. Tehát a Mariskát illető vagyoni jobb helyen nem is lehetne, mint itt. — Érzem kedves komám, hogy napjaim megvanak számlálva. A sok kiállott szenvedés; az oláhok kegyetlensége honfitársamon; marossi Szegedy István uramnak és nejének gvaszos vége: miud, mind olomsúlyllyal nehezedik a lelkemre . . .

— De kedves komám, akármennyit szenvedtet is: a halált mégis csak utoljára hagyhatjuk.

— Nem tudhatom, hogy az ur Isten mikor szólit ki ez árnyekvilágból. Hiszem, hogy rövid idő múlva De még a sirban se tudnék nyugodni s nem lenne lelkemnek a sirontul üdvössége: ha nem tudnám, hogy a Mariska vagyona biztos, becsületes kézbe van letéve. Azért kérem kedves komám: vegye őrizete alá e kincset s majd adja át Mariskának.

Nagy szünet lőn.

A vendég — mintha kifáradt volna — nagyokat lélegzett. Magyar Tamás uram pedig mind a két szemét tágra nyitva, majd elnyelte komáját a beszéd alatt merő nézetével. Szívökét fájó érzelmek jártak át. A becsületes csizmadia mester mélyen elgondolkodott. A hallott rémes dolgokat pillanatra hátterbe szoritotta a hűségnek és becsületességnek azon nyilvánítása, — melyet Kunhalmi Zsigmond ő iránta táplált; s ez érzelem hatása alatt szólt:

— Köszönöm edes komám e nagy . . . nagy bizodalmat hoztam. Szegény ember vagyok. De becsületemre, örök üdvösségemre esküszöm, hogy e kincset — annak idejében — Mariskának minden hiány nélkül át fogom adni.

— Szükségtelen az eskü. Ismerem én jól komám uram becsületességét. Teljesen nyugodt vagyok, midőn e kincset komám uramra s a földi kincsénél sokkal többet érő Mariskát a felesége gondjaira bízom.

Magyari Tamás uram lelkét váltakozó érzelmek jártak át. S rövid hallgatás és kínos tépelődés után azt kérde vendégétől:

— Mondja csak Kunhalmi Zsigmond uram, hogy mit érhet készpénzben e sok drágaság? Mert hát nekem meg csak fogalmam sincs erről . . . Talán megér ötezer forintot? Vagy többet is?

— Mit gondol?! . . . Eltekintve attól, —

hogy az ékszereknek egy része valóságos műremek: hirtelen ki se lehet számítani, hogy összesen mennyit érhet? De annyit mondhatok, hogy sokkal . . . sokkal többet ér annál, a mint kedves komám uram gondolja.

— Megőrzöm, megőrzöm azokat. Isten engem úgy segéljen!!!

. . . Az az igaz gyöngy, a mi a házi gazdának szeméből akaratlanul is aláfolyt igéretének, fogaeásának s z e n t pecsétje vala.

Timár Rozália asszony nem minden ok nélkül beszélt ferje előtt a hallott híreket s Mariska — az éj óráiban — nem hiabaküldé fel Magyarország pátrónájához szívének sze-relemmel párosult hő imáját a haza szabadságáért: mert a honvédek már több véres csatát vívtak az osztrák hadakkal. Noha erről Magyari Tamás — a félre eső kis városban semmit sem tudott. Hiszen a zavaros időben újság sem járt házához.

A becsületes, csizmadia mester, csendes örömben s meglepődésben élt családjával s az új vendégekkel. Nap-nap után szorgalmasan foltozta a csizmákat. S olykor — apai örömmel — ringatta a kis Tamás bölcsőjét.

Hanem most hiába hever előtte a sok igazításra váró csizma. Lelkét másnemű gondolatok járják át, amelyek kezét is mintegy tehetetlenné teszik . . . Mert ama párbeszéd után, melyet vendégével folytatott: egy reggel arra ébredt fel, hogy az egész városban szaj-ról-szájra járt a rémhir:

»Itt van az ellenség!«

S Magyar és Erdélyország minden férfianak keblében erős vízhangra talált a lelkesült kültő csatára buzdító szava:

»Talpra magyar, hi a haza . . .«

A becsületes csizmadia mesternek halvány arcán visszatükröződő izgatottság azonban nagyon is elárulta azon nehéz lelki harczt, a mit önmagával vívott.

. . . Jól megjövendölte a komám Nyakunkon van az ellenség. De én nem mehetek a hazáért harcolni. Mariskát nem hagyhatom magára. Adott szavam leköt. A kincset is jól el kell helyeznem . . . Deha mégis ide találjónni az oláh vagy a nimet: a töltött fegyvernek, a kiélesített kardnak akkor majd jó hasznát fogom venni . . . Nem mehetek . . . Nem mehetek . . .

»A francia gárda meghal: hej! de magát meg nem adja!«

— Előre fiúk! — harsog a hős honvédek előtt Kunhalmi Andor őrmester harsány hangja Előre! . . . Hazáért! . . . Szabadságért!

A tűzhányó hegyekről a lava nem ömlik alá oly rohamosan: mint e rövid, de lelkesült szavak után a honvédsereg rohant az ellenségére.

Az öreg ágyuk mélyen hallgattak. A puskák ropogása immár megszűnt. Egyikből úgy, mint a másikkól elfogyott a puskapor. De a szemekben annál több a tűz; de az arczokom annál nagyobb a lelkesültség.

S a vitéz őrmester után a csoport lelkesülten kiáltja:

— Előre, előre! Győzni, vagy halni . . .

A honvédek, mint »félistenek« küzdenek Nem rettegve az ellenfél, nem ismerve a fél-elmet, s megvetve a hiált; bátran, elszántan rohannak a tizszerannyi ellenségre. Már nem is harcz: de hőszi, vad dnlakodás az a melyet egymás ellen küzdenek. Egyre tiz . . . Gondolatnak is iszonyit . . . De nem azért voltak ők honvédek: hogy bármennyi ellenségtől meg rettentek volna. Mindnyájan úgy küzdöttek: mint egy újkori »oroszlán-szívű Richard!« . . . A szabadság, a hazaszeretet csodálatos erőt öntött karjaikba . . . A szurony piros vértől párolgott. A hősök melléből még pirossabb vér folyt: de azért egyre hangzott a jelszó:

— Előre, előre! Győzni vagy halni . . .

Folyt. köv.

Csere ajánlat.

Óhajom 12 éves leányomat oly izraelita gyermek helyett cserébe adni, ki házitanitómnál a népiskolai tanulmányokat elvégezhetné, vagy pedig olyan helyébe, a ki az iskolákat már nem látogatja, hanem a német nyelvet elsajátítani akarja és a kinek a Tatra-füredék tőszomszédságában fekvő lakhelyemen a jó levegő, jót tenne. Szíves ajánlatokat kérek mielőbb **Goldhammer Bernát** földbirtokos **Batizfalván** cím alatt.

Hirdetmény.

A vezetésem alatt álló országos tanítói árvaház fiú növendékei részére szükséges téli és nyári ruházat beszerzését versenytárgyalás útján biztosítani óhajtván, közhírré teszem, hogy a versenytárgyalás e hó 6-án d. e. 8 órakor fog az országos tanítói árvaház irodai helyiségében megtartani. Mely időig a szerződési feltételek, valamint a készítenő ruhák mintái az intézet irodai helyiségében megtekinthetők s ugyan addig a szállításra vonatkozó z'rt ajánlatok is 100 frt készpénz, vagy megfelelő értékpapírral, mint biztosítékkal alantírott kezeihez beadhatók.

Ajánlatok csak önálló szabó iparosoktól fogadtatnak el.
Debreczen, 1897. szept. 1-én.

Kozma László
orsz. tan. árvaházi igazgató,

Különleges

Csemege szőlő

a hirneves

Ujlétai szőlő-telepről.

Kapható egyedül:

Szabó Zsigmond

kereskedésében

Piac- és Hatvan-utca sarkán

Uj! A tévesztőkert megérkezett!! Uj!

A keleti labirint tévesztőkert

megtekinthető reggel 9 órától este 9-óráig.

DEBRECZENBEN a Széchenyi-utca végén

Ezen tévesztőkert Budapesten is nagy feltűnést keltett s mint megtekintésre erdemest, reméljük, Debreczen város n. é. közönsége is méltányolni fogja.

Beléptidij felnőtteknek 20, gyermekek s katonáknak 10 kr.

Ezenkívül meghaligatható még a valódi

EDISON FONOGRAF.

A n. é. közönség becses pártfogását és minél tömegesebb látogatását tisztelettel kéri

az igazgatóság.

SZOTYORI NAGY KÁROLY

MAGÁN

ZENE-AKADÉMIAJA

DEBRECZEN, Teleki-utca 2175. sz. Telefon 230. sz.

Tanszakok: (az elemi oktatástól a legmagasabb művészi kiképezésig fiú és leány gyermekek s felnőttek számára)

Zongora, ének, hegedű, gordonka, orgona, zeneelmélet és kamarazene.

Tanárok: (Az orsz. magyar kir. zeneakadémiát végzett okleveles tanárok) Szotyori Nagy Károly igazgató zeneművész.

P. Nagy Zoltán tanár, Toth Árpád tanár, **Friedmann Samu** tanár.

Felügyelőnő: Szotyori Nagy Károlyné Csilléry Gizella.

Oktatás: Az orsz. magyar kir. zeneakadémia tanterve alapján történik.

Tanfolyamok: Előkészítő osztály: (Zenei dedó 7-8 éves gyermekek számára.)

Alsó osztály: (Kezdők számára) Két évfolyam.

Középső osztály: (Haladók számára) Három évfolyam.

Kiművelési osztály: Három évfolyam.

Karének osztály: külön a növendékek és külön ur-hölgyek számára.

Egyes osztályokba a növendékek korlátozott számban vételnek fel.

A tanórák a többi iskolák óráihoz lesznek alkalmazva.

A szülők minden esetben értesítetnek gyermekeikről.

Beiratási díj, tandíj és egyebekről bővebben a tájékoztató szolgál.

Beiratások tartatnak d. e. 9-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

Az iskolai év szeptember 4-én nyitattik meg.

Felvilágosításokkal és tájékoztatóval szívesen szolgál az igazgató.
Debreczen, 1897. Augusztus hó.

Szotyori Nagy Károly,
igazgató.

Teleki-utca 2175. sz.

Telefon 230. sz.